

**Gemeentelijke
Rekenkamer
Nijmegen**

JAARVERSLAG 2006

februari 2007

Colofon

De Nijmeegse Rekenkamer:

De Gemeentelijke Rekenkamer Nijmegen (verder de Rekenkamer) bestaat uit raadsleden, heeft een externe voorzitter en wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris. Zij heeft een onafhankelijke positie binnen de gemeente. Haar doel is de gemeenteraad een extra handvat te bieden zijn controlerende taak uit te voeren. De Rekenkamer voert onderzoek uit, waarbij zij antwoord wil krijgen op vragen zoals: zijn de doelen van het gemeentelijk beleid bereikt? Zijn de voorbereiding en de uitvoering van het beleid efficiënt verlopen? Welke aanbevelingen zijn nodig om de doeltreffendheid te vergroten?

De Rekenkamer voert zelf onderzoek uit. In de onderzoeken wordt altijd teruggekeken naar het verleden, met als nadrukkelijke bedoeling te leren voor de toekomst. Jaarlijks stelt de Rekenkamer een onderzoeksplan op, waarin wordt aangegeven welke onderzoeken in uitvoering worden genomen. Ieder jaar doet de Rekenkamer in ieder geval onderzoek naar de jaarstukken. Daarnaast voert zij enkele onderzoeken uit die gericht zijn op de doeltreffendheid, doelmatigheid en/of rechtmatigheid op specifieke beleidsterreinen of onderdelen daarvan.

Samenstelling:

Leden:	P. Breukers A. Hillen H. van Hooft jr. H. Veldman B. van Zijll de Jong – Lodenstein
Voorzitter:	L. Dolmans
Secretaris:	J. Smink

Contact:

Post:	Postbus 9105 6500 HG NIJMEGEN
Telefoon:	024 – 3292338
E-mail:	j.smink@nijmegen.nl
Website:	www.nijmegen.nl/rekenkamer

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	1
2.	Beschouwing op de uitvoering van ons takenpakket	3
3.	Uitvoering van ons takenpakket in 2006	7
Bijlage 1	Uitgevoerde onderzoeken en andere aan de raad uitgebrachte adviezen in 2006	
Bijlage 2	Overzicht van overige uitgevoerde activiteiten in 2006	

1. Inleiding

In voorliggend jaarverslag leggen wij verantwoording af over de uitvoering van onze taken in 2006. Voor 2006 hebben wij geen Onderzoeksplan opgesteld. Met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2006, hebben wij ervoor gekozen het Onderzoeksplan 2005 door te laten lopen tot en met het eerste kwartaal van 2006. Een bijstelling op dit Onderzoeksplan heeft plaatsgevonden in onze brief aan de gemeenteraad dd 15 november 2005. De gemeenteraad heeft die brief in zijn vergadering van 21/22 december 2005 voor kennisgeving aangenomen. Op 1 juni 2006 hebben wij met een brief aan de raad aangegeven hoe wij in het vervolg van 2006 invulling geven aan ons takenpakket. Wij hebben de raad gevraagd deze brief te beschouwen als ons Onderzoeksplan 2006. Ook deze brief is door de gemeenteraad voor kennisgeving aangenomen (28 juni 2006).

Samenstelling

De Gemeentelijke Rekenkamer bestaat uit leden van de gemeenteraad, heeft een externe voorzitter en wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris. De leden (vijf) en hun plaatsvervangers (minimaal twee, maximaal drie) worden benoemd door de gemeenteraad voor de zittingsduur van de Gemeenteraad. Dat geldt ook voor de voorzitter.

Op 6 maart 2006 vonden de verkiezingen van de gemeenteraad plaats. Op 16 maart 2006 zijn de leden van de 'nieuwe' gemeenteraad geïnstalleerd. Op 26 april 2006 zijn de leden en de voorzitter van de Rekenkamer benoemd voor de zittingsduur van deze gemeenteraad. Er zijn geen plaatsvervangende leden benoemd.

In onderstaande tabel is de samenstelling van de Rekenkamer in de voorgaande en de huidige raadsperiode weergegeven.

Samenstelling tot en met 15 maart 2006	Samenstelling sinds 26 april 2006
Leden: P. Breukers A. Hillen B. Muhren W. van Nispen M. Simons - Welschen	Leden: P. Breukers A. Hillen H. van Hooft jr. H. Veldman B. van Zijll de Jong - Lodenstein
Plaatsvervangende leden: 1 ^e B. van Zijll de Jong - Lodenstein 2 ^e J. Lagerweij	Plaatsvervangende leden: X X
Voorzitter: L. Dolmans	Voorzitter: L. Dolmans
Secretaris: J. Smink	Secretaris: J. Smink

Financieel

Het budget van de Rekenkamer (exclusief de personeelslasten van onze secretaris en exclusief doorberekeningen van overhead) wordt onderscheiden naar:

	Begroting	Werkelijk	Afwijking + toelichting
Onderzoekskosten	51.930	15.360	36.570 (onderschrijding) In 2006 hebben wij beperkt gebruik gemaakt van ons onderzoeksbudget. Het budget is ingezet voor de inhuur van externe deskundigheid bij ons nazorg-onderzoek reserves en voorzieningen en bij ons onderzoek naar de jaarstukken 2005. Alle overige onderzoeken en activiteiten hebben wij in eigen beheer uitgevoerd. Wij hebben hiervoor gekozen, omdat de overige onderzoeken beperkt van omvang waren of dat bij aanvang leken te zijn. Bovendien vroeg de uitvoering van die onderzoeken de nodige voorkennis. De inhuur van externe deskundigheid daarbij leek niet efficiënt.
Kosten voorzitter	29.390	29.893	503 (overschrijding) Deze lichte overschrijding is het gevolg van het feit dat in het contract dat met de voorzitter is gesloten is aangegeven dat zijn tarief jaarlijks geïndexeerd wordt; in de begroting wordt het budget voor de inhuur van de voorzitter niet geïndexeerd. Bij een besteding van het totaal aantal uren (240) ontstaat daardoor (vanaf 2006) een overschrijding.
Overige kosten¹	20.483	10.448	10.035 (onderschrijding) Wij zijn ruim binnen het beschikbare budget voor 'overige kosten' gebleven. Eerder hebben wij de gemeenteraad al aangegeven dat het bedrag op de begroting voor 'overige kosten' in onze ogen te hoog is.
Totaal	101.803	55.701	46.102 (onderschrijding)

Hoewel wij in 2006 ruim binnen het beschikbare bedrag voor onderzoek zijn gebleven, willen wij hier opmerken dat, ondanks eerdere toezeggingen, het beschikbare bedrag voor onderzoek in de begroting ook voor 2006 nog niet op het niveau is gebracht zoals door de gemeenteraad besloten (raadsbesluit september 2000). Wij hebben de gemeenteraad daarvan diverse malen op de hoogte gesteld. Toegezegd is dat het bedrag op niveau gebracht zou worden. De laatste stand van zaken is dat de commissie Algemeen Bestuur in zijn vergadering van december 2005 heeft besloten dat door de voorzitter van de commissie en de griffier, na overleg met de voorzitter van de Rekenkamer, een raadsvoorstel wordt voorbereid om duidelijkheid te creëren over de hoogte van het onderzoeksbudget van de Rekenkamer. De 'nieuwe' raad zou hierover dan een besluit nemen. Tot op heden is dat nog niet gebeurd.

¹ Kosten voor vergaderingen, kopiëren, dienstreizen, congressen en dergelijke.

2. Beschouwing op de uitvoering van ons takenpakket

In dit hoofdstuk hebben wij een beschouwing op de uitvoering van ons takenpakket opgenomen.

Terugkijkend op de uitvoering van ons takenpakket in 2006 willen wij hier, los van de verantwoording over de uitvoering van de afzonderlijke taken, aandacht vragen voor de volgende punten:

- de ontwikkeling van begroting en jaarstukken en onze rol daarbij;
- de kwaliteit van de dossiervorming;
- de voortgang van verbetertrajecten naar aanleiding van Rekenkameronderzoek.

De ontwikkeling van begroting en jaarstukken en onze rol daarbij

Onze taakuitvoering is er in de eerste plaats op gericht de gemeenteraad te ondersteunen bij de uitvoering van zijn budgetrecht. Wij doen daartoe onderzoek naar de begroting en de jaarstukken en hebben de gemeenteraad met maandelijkse adviezen actief ondersteund bij de actie 'schone begroting'. Tevens hebben wij daartoe in 2006 een Lexicon van begroting en jaarstukken uitgebracht.

Uit ons onderzoek naar de begroting 2007 kwam naar voren dat in het bijzonder de programma's belangrijk verbeterd zijn. Hiermee is er een veel betere basis voor de verantwoording in de jaarstukken dan in voorgaande jaren. De jaarstukken 2005 lieten in onze ogen nog onvoldoende verbetering zien. Wij concludeerden onder meer dat de wel gerealiseerde verbeteringen door de gebrekkige kwaliteit van het geheel niet tot hun recht komen. Wij hebben onder meer geadviseerd om voor de jaarstukken 2006 een beperkt aantal zaken te kiezen dat beter moet. Wij hebben twee concrete verbeterpunten naar voren gebracht², die in onze ogen een hoge prioriteit hebben, met relatief geringe (extra) inspanningen te realiseren zijn en een zeer grote bijdrage zullen leveren aan de jaarstukken als verantwoordingsdocument.

In het Lexicon hebben wij de belangrijkste termen rond de begroting en jaarstukken toegelicht. Met dit Lexicon hebben wij op een andere manier dan door het doen van onderzoek, de gemeenteraad willen ondersteunen bij de invulling van zijn kaderstellende en controlerende taak in het kader van zijn budgetrecht. In zijn meest simpele betekenis houdt dit recht in dat de raad over het geld gaat en dat het college tot taak heeft de begroting uit te voeren en daarover aan de raad verantwoording af te leggen. In de praktijk is het budgetrecht met talrijke wettelijke regels

---

² De twee suggesties die wij hebben gedaan zijn:

1. het verbeteren van de opzet van de programmateksten in het jaarverslag (wij hebben daartoe een concreet voorstel gedaan);
2. het opnemen van overkoepelende analyses (ten minste een analyse over de realisatie van apparaatskosten ten opzichte van de begroting en een analyse over de oorzaken van de afwijkingen van de begroting).

omgeven. Deze zijn zeker voor niet deskundigen soms moeilijk te doorgronden. Met het Lexicon hebben wij geprobeerd de taal rond deze regels uit te leggen, met als doel dat de achtergrond en de betekenis ervan ook voor raadsleden begrijpelijk gaat worden. Uit de vele positieve reacties die wij hebben ontvangen, concluderen wij dat het Lexicon voorziet in een behoefte. Behalve uit de gemeenteraad van Nijmegen, hebben wij ook enthousiaste reacties ontvangen van raadsleden uit andere gemeenten, van griffiers en van medewerkers van afdelingen financiën. Diverse andere gemeenten hebben het Lexicon inmiddels van ons overgenomen.

De kwaliteit van de dossiervorming

Wij ervaren bij de uitvoering van de onderzoeken dat de dossiervorming zeer te wensen over laat. Wij zijn hier in 2006 tegenaan gelopen bij het oriënterend onderzoek geldstromen N.E.C. / openbare ruimte rond de Goffert, onderzoek Park '44 en het nazorg onderzoek Mensec. Ook bij eerder uitgevoerde onderzoeken zijn wij hier al tegen aangelopen en hebben wij daarover gerapporteerd aan de gemeenteraad. In het rapport naar aanleiding van ons onderzoek naar verbonden partijen (november 2004) schreven wij hierover onder meer: 'Wij willen hierbij opmerken dat wij ook in eerdere onderzoeken hebben geconstateerd dat de dossiervorming onvoldoende is (rioolbeleid, Tandem, grondexploitaties). Wij geven de Gemeenteraad in overweging dit probleem in een breder perspectief te bekijken, dan onderhavig onderzoek'. De raad heeft daarop besloten dat het college (voor 1 maart 2005) een Plan van Aanpak voor de verbetering van de dossiervorming diende op te stellen. Tot op heden is dat niet gebeurd. Wij vragen nu opnieuw aandacht voor de kwaliteit van de dossiervorming, omdat de dossiers zoals wij die tot nu toe aantreffen:

- de controleerbaarheid van de totstandkoming en uitvoering van beleid ernstig belemmeren (zonder gesprek met betrokkenen ontstaat onvoldoende inzicht);
- risico's met zich meebrengen (wanneer er geen zicht is op het geheel komt de kwaliteit van besluitvorming in gevaar, is het niet ondenkbeeldig dat de gemeente voor onaangename verrassingen komt te staan, is er geen goede publieke verantwoording mogelijk);
- een bron van ondoelmatigheid zijn (er moet onnodig veel tijd besteed worden aan het zoeken van stukken gedurende de voorbereiding / uitvoering van beleid en bij het doen van onderzoek).

De voortgang van verbetertrajecten naar aanleiding van Rekenkameronderzoek

Bij het beoordelen van de voortgang van verbetertrajecten naar aanleiding van Rekenkameronderzoek hanteren wij de volgende normen:

- een raadsbesluit wordt conform besluit en op tijd uitgevoerd;
- hetzelfde geldt voor een toezegging van het college aan de raad;
- het college informeert de raad bij niet (tijdige) uitvoering van een raadsbesluit of toezegging;

- wanneer de uitvoering van een raadsbesluit of toezegging uitblijft én de raad hierover geen informatie van het college ontvangt, doet hij hierover zelf navraag bij het college.

Wij constateren dat voor alle onderzoeken die wij in 2006 in het kader van onze nazorg hebben gevolgd, niet wordt voldaan aan deze normen. De uitvoering vindt niet plaats zoals besloten en/of toegezegd, het college informeert de raad hier niet over en de raad doet geen navraag. Wij hebben dit ook in eerdere jaren geconstateerd en diverse malen teruggekoppeld aan de raad. Wij hebben toen ook steeds aangegeven dat ons inziens een belangrijke oorzaak is dat afspraken tussen raad en college, met uitzondering van de moties, niet systematisch worden bijgehouden. Hierdoor kan het voorkomen dat toezeggingen, besluiten en amendementen niet worden uitgevoerd, zonder dat iemand dat in beeld heeft. Het gaat dus niet alleen om verbetertrajecten naar aanleiding van Rekenkameronderzoek, maar om alle afspraken tussen raad en college! Al in oktober 2004 heeft de ook de stadscontroller hier aandacht voor gevraagd: '(...) Het zorgpunt is dan vooral, dat blijkbaar een brief van de Rekenkamer nodig is om te herinneren aan gedane toezeggingen, waar een signaalfunctie vanuit de organisatie - en wellicht ook vanuit de griffie - eerder de aandacht op agendering had moeten vestigen. (...). Het verdient aanbeveling, dat beleidscoördinatoren in samenspraak met de griffie actiever toezien op agendering van vervolgafspraken'. Inmiddels is enkele keren door de raad opdracht gegeven en door het college toegezegd dat zo'n systeem zou worden opgezet; in het rapport van de commissie Borging Budgetrecht was opgenomen dat gewerkt werd aan zo'n systeem. Tot op heden is dat er echter nog niet. Eind 2006 is bij de afdeling Stadscontrol wel een start gemaakt met de inventarisatie van de stand van zaken van verbetertrajecten naar aanleiding van Rekenkameronderzoeken. Wij vinden dit een goede ontwikkeling. Het gaat hierbij echter (nog) niet om een systeem dat gericht is op sturing op de voortgang. De gehanteerde werkwijze blijft in onze ogen een groot risico voor de voortgang van de verbetertrajecten en de opvolging van toezeggingen en raadsbesluiten in zijn algemeenheid. Overigens verliep ook de terugkoppeling over de uitvoering van de moties in 2006 moeizaam. Het lukte het college niet, zoals bij motie opgedragen door de raad (dd 23 februari 2006), om een actueel overzicht van de stand van zaken te presenteren gelijktijdig met de begroting. Ook later in 2006 is zo'n overzicht niet aan de gemeenteraad aangeboden.

Verder vinden wij het belangrijk om hier te melden dat wij in 2006, los van de reacties die wij kregen op onze vraag om onderwerpen voor onderzoek in te dienen in het kader van het op te stellen Onderzoeksplan 2007, door drie burgers zijn benaderd met een probleem of een onderzoeksvraag. Dit betrof de volgende onderwerpen: precariobelasting, vergoeding stembureauleden en Melkertspaartegoed.

Tot slot willen wij hier vermelden dat wij in 2006 de 2^e prijs hebben gewonnen in de wedstrijd voor het beste rekenkamerrapport. De NVRR³ reikt jaarlijks een prijs uit voor het beste Rekenkamerrapport (Goudvink). De jury bestaande uit Klaas de Vries (oud lid Tweede

---

³ Nederlandse Vereniging voor Rekenkamers en Rekenkamercommissies.

Kamer, oud-minister van BZK, voorzitter van de jury), Michiel Herweijer (hoogleraar Bestuurskunde, RUG) en Egbert Kaise (NRC-handelsblad), beoordeelt de ingediende rapporten onder meer op de gekozen onderzoeksaanpak, de bruikbaarheid van aanbevelingen en de leesbaarheid van het rapport. Op 8 april 2006 wonnen wij de 2^e prijs met het rapport 'onderzoek jaarstukken 2004'.

In haar rapport schreef de jury over rapport van de Rekenkamer Nijmegen: 'Dit jaar wilde de jury het niet laten bij een winnaar en enkele eervolle vermeldingen. Graag wil zij het rapport *Onderzoek Jaarstukken 2004* uitgebracht door de Gemeentelijke Rekenkamer Nijmegen, apart in het zonnetje zetten. De jury doet dit door voor dit rapport een tweede prijs uit te reiken in het kader van de Goudvink 2005. De jury was om een aantal redenen zeer te spreken over het onderzoek van de Gemeentelijke Rekenkamer Nijmegen naar de jaarstukken (jaarrekening en jaarverslag) van de gemeente. De jury onderschrijft de mening van de Rekenkamer dat het budgetrecht een van de belangrijkste rechten is van de raad in ons democratisch bestel. Zij acht het dan ook een sterk punt van de Gemeentelijke Rekenkamer dat zij dergelijk onderzoek naar de jaarstukken als sinds 2001 herhaalt. Naar de mening van de jury heeft de Rekenkamer dit onderzoek solide, compact en nauwgezet vormgegeven. Er is op minutieuze wijze naar de jaarstukken van het College gekeken. Het onderzoek resulteert in heldere conclusies en forse aanbevelingen, waarmee de Rekenkamer het College dwingt om 'in control' te blijven. Als enige minpunten van het rapport, en daarmee net geen winnaar, beschouwt de jury de presentatie, de breedte en daarmee de toegankelijkheid van de onderzoeksgegevens. De raadsleden krijgen met het rapport een kundig en kritisch commentaar bij de volledigheid en duidelijkheid van de jaarstukken. Bij de jury rees echter wel de vraag of de raadsleden zo voldoende worden geprikkeld om hun controlerende taak met meer gezag uit te voeren'.

3. Uitvoering van ons takenpakket in 2006

Wij hebben in dit hoofdstuk samenvattend aangegeven welke activiteiten wij hebben uitgevoerd in 2006. In de bijlagen hebben wij een beknopte toelichtende beschrijving op deze activiteiten opgenomen. In bijlage 1 gaat het om een toelichting op de aan de raad uitgebrachte adviezen in 2006 (op basis van onderzoek) én om de nog niet afgeronde onderzoeken. In bijlage 2 hebben wij een toelichting opgenomen op de overige activiteiten. Beide bijlagen starten met een overzichtstabel, die als inhoudsopgave / leeswijzer beschouwd kan worden.

Voor zover aan de orde hebben wij in de bijlage de uitvoering steeds afgezet tegen onze onderzoeksplannen voor 2006 (Onderzoeksplan 2005 - eerste kwartaal 2006, brief 15 november 2005 (bijstelling Onderzoeksplan 2005 - eerste kwartaal 2006) en brief 1 juni 2006 (Onderzoeksplan 2006)).

2006	
Advies aan gemeenteraad / Eenmalig uitgevoerde activiteit	Maand waarin advies is uitgebracht / activiteit is afgerond
Verzoek van burger voor onderzoek: precariobelasting	Februari
Advies actie schone begroting	
Nazorg onderzoek reserves en voorzieningen	
Verzoek van burger voor onderzoek: vergoeding stembureauleden	Maart
Stukken voor 'nieuwe' gemeenteraad: <ul style="list-style-type: none"> • Jaarverslag 2005 • Notitie werkwijze Rekenkamer • A4 Rekenkamer • Lexicon van begroting en jaarstukken • PvA's nazorg uitgevoerde onderzoeken: <ul style="list-style-type: none"> • beheerskostenontw. afd. SoZaWe • rechtmatigheid, case grondexpl. • Tandem • Verbonden Partijen 	
Voorlichtingsavond BBI-cyclus en - producten aan (nieuwe) raadsleden door voorzitter Rekenkamer	
Onderzoeksplan 2006	
Advies bij opzet rechtmatigheidscontrole accountant	Juni
Advies vooruitlopend op rapportage onderzoek jaarstukken 2005	
Onderzoek jaarstukken 2005	September
Verzoek van burger voor onderzoek: Melkertspaartegoed	

2006	
Advies aan gemeenteraad / Eenmalig uitgevoerde activiteit	Maand waarin advies is uitgebracht / activiteit is afgerond
Inbreng standpunten Rekenkamer nav initiatiefvoorstel bij rapport commissie Borging Budgetrecht	Oktober
Advies bij begroting 2007	
Oriënterend onderzoek geldstromen N.E.C. / openbare ruimte rond de Goffert	November
Onderzoeksplan 2007	December

Wij hebben in 2006 gewerkt aan een aantal onderzoeken die nog niet tot afronding zijn gekomen:

- Groot nazorg onderzoek Mensec
- Groot nazorg onderzoek rioolbeleid
- Onderzoek vertaling begroting naar uitvoering
- Onderzoek Park '44
- Oriënterend onderzoek inkoopbeleid
- Oriënterend onderzoek openbare ruimte

Verder hebben wij in 2006 gedurende het hele jaar uitvoering gegeven aan de volgende activiteiten:

- Nazorg eerder uitgevoerde onderzoeken
- Volgen uitvoering 213a-onderzoeken
- Volgen verbetertrajecten college
- Actieve bijdrage aan NVR

Bijlage 1: Uitgevoerde onderzoeken en andere aan de raad uitgebrachte adviezen in 2006

In deze bijlage hebben wij (in chronologische volgorde) aangegeven welke adviezen wij (op basis van onderzoek) aan de gemeenteraad hebben uitgebracht in 2006. Een samenvattend overzicht is opgenomen in onderstaande tabel. Tevens gaan wij in op de nog niet afgeronde onderzoeken. Deze zijn na deze tabel op een rijtje gezet.

2006	
Advies aan gemeenteraad / Eenmalig uitgevoerde activiteit	Maand waarin advies is uitgebracht / activiteit is afgerond
Eindadvies actie schone begroting	Februari
Nazorg onderzoek reserves en voorzieningen	
Advies bij opzet rechtmatigheidscontrole accountant	Juni
Advies vooruitlopend op rapportage onderzoek jaarstukken 2005	
Onderzoek jaarstukken 2005	September
Advies bij begroting 2007	Oktober
Oriënterend onderzoek geldstromen N.E.C. / openbare ruimte rond de Goffert	November
Onderzoeksplan 2007	December

Wij hebben in 2006 gewerkt aan een aantal onderzoeken dat nog niet tot afronding is gekomen:

- Groot nazorg onderzoek Mensec
- Groot nazorg onderzoek rioolbeleid
- Onderzoek vertaling begroting naar uitvoering
- Onderzoek Park '44
- Oriënterend onderzoek inkoopbeleid
- Oriënterend onderzoek openbare ruimte

Bijlage 1: Uitgevoerde onderzoeken en andere aan de raad uitgebrachte adviezen in 2006

Eindadvies actie schone begroting (brief, 1 februari 2006)

Plan / Uitvoering:

De raadscommissie Algemeen Bestuur heeft ons in 2005 gevraagd maandelijks een advies aan de commissie uit te brengen bij de voortgangsrapportage van het college inzake actie schone begroting. In onze brief van 15 november 2005 hebben wij aangegeven graag een adviserende rol te blijven vervullen. In dat kader hebben wij in februari 2006 de raad(scommissie Algemeen Bestuur) geadviseerd. Bij het opstellen van dit advies zijn wij ondersteund door een externe adviseur.

Korte beschrijving:

Actie schone begroting kende vier prioriteiten:

1. Administratieve organisatie en interne controle;
2. Inrichten control;
3. Verbeteren BBI;
4. Inrichten concernstaf nieuwe stijl.

De afspraak was dat het college elke maand aan de commissie Algemeen Bestuur zou rapporteren over de (resultaten van) de verbetermaatregelen op deze punten. Ons eindadvies bestond uit twee delen. Wij hebben enerzijds geadviseerd naar aanleiding van de laatste rapportage van het college aan de raadscommissie; anderzijds hebben wij ook gekeken naar het vervolg van actie schone begroting.

Naar aanleiding van de laatste rapportage van het college hebben wij kritische opmerkingen gemaakt bij de invulling van de rechtmatigheidscontrole (zoals het college die voorstelde onder prioriteit 1) en bij werkwijze bij de raadsvoorstellen primitieve begroting 2005 en laatste begrotingswijziging 2005 (onder verbetering BBI). Met het oog op het vervolg van actie schone begroting hebben wij aandacht gevraagd voor de invulling van risicomanagement (dat eerder in het traject van actie schone begroting door het college was uitgesteld) en voor de wijze waarop het college tot dan toe invulling heeft gegeven aan de onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid (213a-onderzoeken).

Raadsbesluit:

In de raadscommissie Algemeen Bestuur van 14 februari 2006 hebben de commissie en de portefeuillehouder de afspraak gemaakt om de vier prioriteiten uit actie schone begroting nader te concretiseren en hierop te sturen / verantwoording af te nemen via de paragraaf bedrijfsvoering in de begroting en het jaarverslag én in de tussenrapportages. In de gemeenteraad van 22/23 februari is, mede naar aanleiding van onze brief, omtrent de rechtmatigheidscontrole onder meer besloten: 'geen gebruik te maken van de mogelijkheid om specifieke onderdelen van de eigen regelgeving buiten de rechtmatigheidscontrole te plaatsen'. Later is de raad op dit besluit teruggekomen (28 juni 2006) door toch een normenkader vast te stellen, waarin bepaalde onderdelen van verordeningen buiten de accountantscontrole worden geplaatst.

Nazorg-onderzoek reserves en voorzieningen (brief, 3 februari 2006)

Plan / Uitvoering:

Als onderdeel van ons onderzoek naar de jaarstukken 2004 hebben wij in 2005 onderzoek gedaan naar de reserves en voorzieningen. Naar aanleiding hiervan heeft de raad besloten (28 september 2005) dat het college voor 1 januari 2006 een nota reserves en voorzieningen aan de raad diende aan te bieden. Bovendien besloot de raad dat hij (ook voor 1 januari 2006) een onderbouwd voorstel van het college wilde ontvangen voor het opheffen, in stand houden en instellen van reserves en voorzieningen. In de commissie Algemeen Bestuur van 1 november 2005 hebben enkele fracties uitgesproken, behoefte te hebben aan een advies van de Rekenkamer bij de Nota reserves en voorzieningen van het College, voordat deze behandeld wordt in de commissie en de Raad. In onze brief van 15 november 2005, hebben wij aangegeven graag invulling te geven aan dit verzoek. Achtergrond hiervan was dat wij dit vinden passen binnen de taak die wij voor ons zelf weggelegd zien op het gebied van nazorg bij uitgevoerde onderzoeken. Wij hebben zowel de Nota Reserves en Voorzieningen beoordeeld, als de voorstellen van het college per reserve en per voorziening. Bij dat laatste zijn wij uitgegaan van het nee, tenzij-principe zoals dat eerder door de raad was uitgesproken.

Korte beschrijving:

In onze ogen ontbrak het in het voorstel van het college aan heldere beleidsuitgangspunten en toetsingscriteria en aan adequate onderbouwingen over nut en noodzaak van reserves. Naar onze mening ontbrak daardoor de essentiële achterliggende informatie om een oordeel uit te kunnen spreken over de instandhouding dan wel de instelling van bepaalde reserves.

Raadsbesluit:

De raad heeft, mede naar aanleiding van ons advies, het college opdracht gegeven bij de jaarstukken 2005 met een nota reserves en voorzieningen te komen die gebaseerd is op het advies van de Rekenkamer en eerdere besluitvorming door de raad. Daarnaast heeft de raad per reserve en per voorziening een besluit genomen over de opheffing, instandhouding dan wel de nadere onderbouwing ervan bij de jaarrekening 2005. Bij ons onderzoek naar de jaarstukken 2005, zijn wij nagegaan in hoeverre het college invulling heeft gegeven aan deze opdracht van de raad (rapport aan de raad, 22 september 2006).

Advies bij opzet rechtmatigheidscontrole accountant (brief, 21 juni 2006)

Plan / Uitvoering:

Het afgeven van dit advies was niet specifiek voorzien in ons Onderzoeksplan. Het adviseren over de rechtmatigheidscontrole past echter binnen de rol die wij hebben ten aanzien van de jaarstukken. Ook al omdat wij hier eerder over hebben geadviseerd en het voorstel afweek van eerder genomen raadsbesluiten en de wettelijke regelingen omtrent de accountantscontrole, vonden wij het noodzakelijk hier nogmaals op terug te komen.

Korte beschrijving:

Wij hebben in lijn met onze brief van 1 februari de brief aan de raad (eindadvies actie schone begroting) een aantal principiële punten naar voren gebracht:

1. de raad kan niet verplicht worden het normenkader vast te stellen;
2. het is niet toegestaan onderdelen van verordeningen buiten de accountantscontrole te houden.

Daarbij hebben wij aangegeven dat het voorstel in onze ogen op een zo laat moment aan de raad wordt voorgelegd (juni 2006), dat het voor de raad vrijwel onmogelijk is zich er een goed oordeel te kunnen vormen. Vanwege het principiële karakter van onze opmerkingen hebben wij deze brief in afschrift verstuurd aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Algemene Rekenkamer. Wij hebben hen verzocht om commentaar op onze visie. Van de Minister ontvingen wij een antwoord; van de Algemene Rekenkamer (nog) niet. Naar aanleiding van het antwoord van de Minister zagen wij ons genoodzaakt de correspondentie voort te zetten (28 september 2006). Samenvattend hebben wij de Minister aangegeven het niet eens te zijn met zijn visie dat verordeningen gezien kunnen worden als interne regels. Wij hebben tevens aangegeven dat de Kadernota rechtmatigheid, die de Minister volledig onderschrijft, ten onrechte stelt dat begrotingsoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct gerelateerde baten als rechtmatig beschouwd mogen worden. Wij hebben nog geen reactie van de Minister ontvangen op deze brief.

Raadsbesluit:

De gemeenteraad heeft conform het voorstel van het college besloten.

Advies vooruitlopend op onderzoeksrapport jaarstukken 2005 (brief, 21 juni 2006)

Plan/Uitvoering:

Dit advies was niet expliciet voorzien in ons Onderzoeksplan. Wij hebben ervoor gekozen vooruitlopend op onze rapportage in het kader van het onderzoek naar de jaarstukken 2005 advies uit te brengen aan de raad. Op deze manier wilden wij het mogelijk maken dat een aantal van onze opmerkingen al meegenomen zou kunnen worden in de begroting 2007.

Korte beschrijving:

Wij hebben ten eerste aanbevolen om de wijze van presenteren van de belangrijkste doelen en activiteiten per programma te verbeteren, door deze steeds in een tabel op te nemen. Hierdoor wordt het inzicht voor de raad verbeterd en daarmee de mogelijkheden om te sturen (bij de begroting) en te controleren (bij de jaarstukken). Verder hebben wij aanbevolen om per programma onderscheid te maken naar de programma- en apparaatskosten. Tot slot hebben wij aandacht gevraagd voor het autorisatieniveau van de raad. Achtergrond hiervan is dat met het inperken van het aantal programma's, waar een voorstel voor voorlag, de schuifmogelijkheden van het college toenemen.

Raadsbesluit:

De raad heeft deze brief in zijn vergadering van 28 juni 2006 voor kennisgeving aangenomen.

Onderzoek jaarstukken 2005 (rapport, 22 september 2006)

Plan / Uitvoering:

Wij doen elk jaar onderzoek naar de jaarstukken. Een onderzoek naar de jaarstukken 2005 was dus voorzien in onze onderzoeksplanning. In de brief van 21 juni 2006 schreven wij er naar te streven het onderzoek eind september af te ronden. Achtergrond van dit late tijdstip was het (geplande) moment van ontvangst van de door ons te onderzoeken stukken. In februari 2006 hadden wij de raad en het college al geïnformeerd over wat de planning van het college zou betekenen voor de oplevering van ons onderzoeksrapport. De raad (raadscommissie Algemeen Bestuur) heeft toen uitgesproken dat hij de jaarstukken niet wil behandelen zonder het rapport van de Rekenkamer. Hij heeft aangegeven het geen probleem te vinden wanneer de behandeling

van de jaarstukken dan over het zomerreces heen getild moet worden. Wij hebben ons bij de uitvoering van het onderzoek laten ondersteunen door een externe adviseur. Om behandeling zo snel mogelijk na het zomerreces te kunnen laten plaatsvinden hebben wij een onderdeel uit het onderzoek gehaald (grote afwijkingen van prestaties en/of effecten) en besloten daarover later separaat te rapporteren. Wij hebben dit onderzoek later opgestart als separaat onderzoek onder de naam 'vertaling begroting naar uitvoering'.

Korte beschrijving:

Samengevat luiden de conclusies en aanbevelingen uit ons onderzoek als volgt (letterlijk overgenomen uit de samenvatting van het rapport):

- Het geheel overziend is onze conclusie dat de toegankelijkheid en kwaliteit van de jaarstukken 2005 nog steeds onder de maat zijn. De wel gerealiseerde verbeteringen komen door de gebrekkige kwaliteit van het geheel niet tot hun recht. Wij pleiten ervoor om voor de jaarstukken 2006 een beperkt aantal zaken te kiezen dat beter moet. Voor de langere termijn bevelen wij aan het verbetertraject planmatig vorm te geven: wat moet als eerste worden verbeterd en wat kan later. Voor de jaarstukken 2006 hebben wij twee concrete verbeterpunten naar voren gebracht, die in onze ogen een hoge prioriteit hebben, met relatief geringe (extra) inspanningen te realiseren zijn en een zeer grote bijdrage zullen leveren aan de verbetering van de jaarstukken als verantwoordingsdocument.
- Met de accountant zijn wij van mening dat de budgetdiscipline (begrotingsrechtmatigheid) gedurende het jaar veel meer aandacht vraagt.
- De gemeenteraad beschikt naar onze mening in de huidige context niet over een effectief instrument om zich een oordeel te vormen over de rechtmatige totstandkoming van lasten, baten en balansmutaties. Wij geven de gemeenteraad in overweging om de wijze van invulling van dit onderdeel van de accountantscontrole nog eens kritisch tegen het licht te houden. Wij reiken daarbij een alternatief aan. Over een aantal principiële punten rond de rechtmatigheidscontrole zetten wij onze correspondentie met de minister van BZK voort.
- Over de voortgang van het verbetertraject concluderen wij dat in een groot aantal gevallen niet wordt voldaan aan de opdrachten van de raad, dat de raad daarover nooit is geïnformeerd door het college, maar ook dat de raad nooit navraag heeft gedaan bij het college naar de stand van zaken van de uitvoering. Hier lijkt sprake van een hardnekkig probleem, maar wij hebben de indruk dat een aantal wijzigingen in de randvoorwaardelijke sfeer is doorgevoerd dat tot een ommekeer kan leiden.

Raadsbesluit:

De gemeenteraad heeft alle aanbevelingen van de Rekenkamer overgenomen.

Advies bij begroting 2007 (brief, 24 oktober 2006)

Plan / Uitvoering:

In onze brief van 1 juni aan de raad hebben aan de raad aangegeven jaarlijks een onderdeel van de begroting te onderzoeken. Voor de begroting 2007 hebben wij gekozen voor de paragraaf bedrijfsvoering. Aanleiding voor deze keuze was de afspraak tussen de raadscommissie Algemeen Bestuur en de portefeuillehouder, om voortaan de paragraaf bedrijfsvoering in de begroting te hanteren als de drager voor het verbetertraject voor de vier prioriteiten uit de actie schone begroting.

Korte beschrijving:

Wij hebben het onderzoek breder ingevuld dan voorgenomen. Naast de paragraaf bedrijfsvoering hebben wij een aantal onderdelen bekeken vanuit de taak die wij voor onszelf zien in het kader van de nazorg naar aanleiding van eerder door ons uitgebrachte adviezen. Concreet ging het om de opzet van de programma's, de

Staat van Reserves en Voorzieningen en de uitvoering van raadsbesluiten en toezeggingen voor verbeteringen. Samenvattend waren onze bevindingen (letterlijk overgenomen uit de brief aan de gemeenteraad):

- De paragraaf bedrijfsvoering geeft in onze ogen een goed inzicht in de activiteiten die in 2007 worden uitgevoerd ter verbetering van de bedrijfsvoering. Wij hebben echter ook geconstateerd dat niet wordt ingegaan op acties in het kader van het vervolgtraject van de actie schone begroting. Ook komt naar onze mening onvoldoende uit de verf wat op dit moment de stand van zaken is rond de verschillende elementen van de bedrijfsvoering, welke concrete doelen voor de (middel)lange termijn worden nagestreefd en hoe de concrete afspraken voor 2007 hier in passen.
- Ons totaalbeeld van de programma's is positief. Ten opzichte van de vorige begroting zien wij forse verbeteringen. Wij hebben een aantal suggesties gedaan voor verdere verbetering.
- In de Staat van Reserves en Voorzieningen is geen rekening gehouden met de besluitvorming van de raad van februari 2006. De Staat van Reserves en Voorzieningen is dus niet actueel. Dat brengt met zich mee dat het saldo na bestemming zoals dat in de begroting is opgenomen (bladzijde 212) onjuist is, evenals de hoogte van de Algemene Reserve.
- De toezeggingen voor het doorvoeren van verbeteringen in de begroting 2007, zoals die zijn gedaan in het kader van ons onderzoek naar de jaarstukken 2005, zijn niet uitgevoerd.
- Een aantal stukken is niet gelijktijdig met de begroting aan u aangeboden, terwijl dit wel is voorgeschreven, toegezegd of in de begroting zelf is aangegeven.

Raadsbesluit:

De gemeenteraad heeft ons advies betrokken bij de behandeling van de begroting 2007. Hij heeft naar aanleiding van het advies geen specifieke besluiten genomen.

Oriënterend onderzoek geldstromen N.E.C. / openbare ruimte rond de Goffert (brief, 20 nov. 2006)

Plan / Uitvoering:

Dit oriënterend onderzoek hadden wij opgenomen in ons Onderzoekplan 2005 - eerste kwartaal 2006. In onze brief van 15 november 2005 hadden wij aangegeven dat het opleveren van het rapport niet meer zou lukken in de raadsperiode 2002-2005. In onze brief van 1 juni hadden wij aangegeven dat wij zo snel mogelijk na het zomerreces tot een afronding te willen komen. Als kanttekening hebben wij daarbij aangegeven, dat dan ook de afronding van ons onderzoek naar de jaarstukken aan de orde is en dat dat voor ons de hoogste prioriteit heeft. Wij hebben onze bevindingen op 4 oktober 2006 voor hoor- en wederhoor aangeboden aan het college. Het college heeft op 15 november 2006 gereageerd. Wij hebben naar aanleiding daarvan nog een beknopte slotbeschouwing aan de rapportage toegevoegd. Op 20 november hebben wij het geheel aangeboden aan de gemeenteraad. De gemeenteraad heeft de brief besproken in zijn vergadering van 6 december 2006. Naar aanleiding van die bespreking heeft de fractie van de PvdA ons verzocht eind 2007 na te gaan in hoeverre de toegezegde verbeteringen daadwerkelijk zijn doorgevoerd.

Korte beschrijving:

In de rapportage aan de raad hebben wij een aantal punten naar voren gebracht dat in onze ogen vraagt om verbetering, dan wel uitleg:

- de kwaliteit van de dossiervorming;
- de uitvoering van de stadion- en huurovereenkomst;
- de kwaliteit van de afhandeling van brieven.

Wij hebben geconstateerd dat de dossiervorming rond 'geldstromen N.E.C. en openbare ruimte rond het Goffertstadion' sterk te wensen overlaat. Opvallend vonden wij dat over de uitvoering van de contracten tussen de gemeente en N.E.C. geen informatie in de dossiers is opgenomen, terwijl uit de contracten blijkt dat die informatie er wel zou moeten zijn. Navraag naar waar wij die stukken zouden kunnen vinden leverde op dat die stukken niet (bij de gemeente) beschikbaar zijn: er worden geen dossiers bijgehouden van de uitvoering; stukken die N.E.C. naar de gemeente moet sturen, worden teruggestuurd wanneer deze zijn beoordeeld en van overleg tussen de gemeente en N.E.C. wordt geen verslag gemaakt. Ambtelijk is aangegeven dat men tevreden is met deze werkwijze. Aangegeven werd dat in de praktijk blijkt dat de gemeente steeds voldoende geïnformeerd is en men achteraf nog nooit geconfronteerd is met onaangename verrassingen. Wij hebben de kwaliteit van dossiervorming ook al bij eerdere onderzoeken als een probleem ervaren. Wij hebben er naar aanleiding van dit onderzoek opnieuw op gewezen, omdat wij van mening zijn dat hier niet alleen sprake is van een bron van ondoelmatigheid, maar ook van risico's.

Ten aanzien van de verhuur van het stadion kwam uit het onderzoek naar voren dat de betaling van de huurpenningen door N.E.C. niet verloopt zoals overeengekomen. Verder bleek intern enkele malen sprake van onduidelijkheid over de betaling van bepaalde voorzieningen, veranderingen en/of reparaties in het Goffertstadion, terwijl de huurovereenkomst hier duidelijk over is (de huurder betaalt).

Tot slot hebben wij geconstateerd dat ook de kwaliteit van de briefafhandeling (termijnen, volledigheid, dossiervorming) op dit terrein onvoldoend was.

Raadsbesluit:

De raad heeft naar aanleiding van onze brief geen besluit genomen. De fractie van de PvdA uit de gemeenteraad heeft ons, zoals aangekondigd bij de behandeling van het rapport, verzocht om eind 2007 na te gaan in hoeverre invulling is gegeven aan de toegezegde verbeteringen. Wij hebben in onze eerstvolgende vergadering (17 januari 2007) besloten op dit verzoek in te gaan.

Nog niet afgeronde onderzoeken

- **Groot nazorg onderzoek Mensec**

In ons Onderzoeksplan 2006 schreven wij over dit onderzoek aan de raad: Dit onderzoek loopt. Het verzamelen van de benodigde feiten kost veel meer tijd dan wij hadden voorzien. Het College heeft eerder aan u aangekondigd (brief 21 februari 2006) voor uw vergadering van 28 juni 2006 een voorstel op basis van de businessplannen van Mensec aan te leveren omtrent de voorgenomen privatisering. Ambtelijk hebben wij vernomen dat dit over de zomer heen getild wordt, in verband met veranderde omstandigheden. Omdat andere onderzoeken van ons zo snel mogelijk na het zomerreces opgeleverd moeten worden, in combinatie met het feit dat besluitvorming omtrent de Mensec door de Raad later dan aanvankelijk gepland zal plaatsvinden, hebben wij besloten de verdere uitvoering van dit onderzoek in de tijd naar achteren te schuiven. Wij rapporteren in het najaar van 2006 over dit onderzoek.

Uitvoering: De afronding van dit onderzoek hebben wij verder naar achteren geschoven. De belangrijkste oorzaak hiervan is het feit dat het onderzoek Park '44 ons veel meer tijd heeft gekost dan waar wij van uitgingen op het moment dat wij ons Onderzoeksplan 2006 opstelden. Bovendien was de flexibiliteit in de uitvoering in het najaar beperkt: het onderzoek naar de jaarstukken moest zo snel mogelijk na het zomerreces af, het onderzoek naar de begroting moest voor de begrotingsbehandeling afgerond zijn en het onderzoeksplan 2007 moest voor het einde van het jaar bij de raad liggen. Tenslotte speelde ook een rol dat het college in 2006 niet meer met een voorstel rondom de privatisering van Mensec naar de raad zou komen.

- **Groot nazorg onderzoek rioolbeleid**

In ons Onderzoeksplan 2006 schreven wij over dit onderzoek aan de raad: Ons is aangegeven dat direct na de zomer enkele belangrijke stappen worden gezet in de verdere verbetering van de uitvoeringsprogrammering van het Gemeentelijk Rioleringsplan. Juist omdat het gebrek aan uitvoeringsprogrammering een belangrijke bevinding was uit ons onderzoek rioolbeleid in 2002, hebben wij besloten deze verbeteringen nog in ons nazorg-onderzoek te betrekken. Dat betekent dat wij dit onderzoek niet eerder dan eind 2006, begin 2007 zullen afronden.

Uitvoering: Wij hebben in het vervolg van 2006 geen invulling meer gegeven aan dit onderzoek. De belangrijkste oorzaak hiervan is het feit dat het onderzoek Park '44 ons veel meer tijd heeft gekost dan waar wij van uitgingen op het moment dat wij ons Onderzoeksplan 2006 opstelden. In de resterende tijd hebben wij prioriteit gegeven aan andere onderzoeken en activiteiten.

- **Onderzoek vertaling van begroting naar uitvoering**

In ons Plan van Aanpak onderzoek jaarstukken 2005 hebben wij aangegeven dit onderdeel uit het onderzoek naar de jaarstukken separaat en later uit te voeren. Wij verwachtten dat op die manier de behandeling van de jaarstukken zo snel mogelijk na het zomerreces zouden kunnen plaatsvinden.

Uitvoering: Wij hebben het onderzoek voor een belangrijk deel uitgevoerd in 2006. Wij hebben stukken bestudeerd en gesprekken gevoerd. Bovendeel hebben wij ook een deel van de analyse van de gegevens uitgevoerd. Het vervolg van de analyse en de rapportage aan de raad voeren wij uit in 2007. Ook voor dit onderzoek geldt dat het niet gelukt is dit in 2006 uit te voeren, omdat het onderzoek naar Park '44 ons veel meer tijd heeft gekost dan waar wij van uitgingen op het moment dat wij ons Onderzoeksplan 2006 opstelden. Daarnaast kende de uitvoering van een aantal andere activiteiten een harde deadline in het najaar van 2006 (onderzoek jaarstukken 2005, onderzoek begroting 2007, onderzoeksplan 2007). Bij de uitvoering van dit onderzoek zijn wij ondersteund door een stagiaire (4^e jaars student HBO-Bestuurskunde).

- **Onderzoek Park '44**

In ons Onderzoeksplan 2006 schreven wij over dit onderzoek aan de raad: 'Wij hebben besloten in te gaan op het verzoek van de Raad om een quick scan uit te voeren naar Park 44 (zie onze afzonderlijke brief hierover dd 1 juni 2006/ kenmerk Q320/06-20 06.0016703). Omdat wij nog moeten starten met het onderzoek en gezien de planning van de raadsvergaderingen, is het niet meer mogelijk voor het zomerreces te rapporteren aan de Raad. Wij doen dat zo snel mogelijk daarna. Wij merken hierbij op dat de afronding van het onderzoek naar de jaarstukken in september onze prioriteit heeft'. **In de genoemde afzonderlijke brief aan de raad** zijn wij ingegaan op de aanpak van het onderzoek. Tevens hadden wij aangegeven gezien onze overige prioriteiten maximaal drie dagen te kunnen besteden aan het verzamelen van feitenmateriaal.

Uitvoering: Wij hebben dit onderzoek vrijwel volledig afgerond in 2006. Op 7 december hebben wij het voor hoor- en wederhoor aangeboden aan het college en aan de heer Splinter. Wij hebben hen tot 10 januari 2007 in de gelegenheid gesteld te reageren op onze bevindingen. Afronding van het onderzoek kan snel daarna plaatsvinden, zodat de gemeenteraad het rapport kan behandelen in zijn eerste vergadering van 2007. Het onderzoek naar Park '44 heeft ons veel meer tijd gekost dan de voorgenomen drie dagen. Oorzaken hiervan waren met name de slechte dossiervorming en de onduidelijkheid van diverse afspraken. Hoewel wij het volledige dossier zouden hebben ontvangen, ontbraken veel stukken. Op basis van de wel aanwezige stukken in het dossier hebben wij deels kunnen reconstrueren welke stukken er nog meer zouden moeten zijn. Wij hebben de meest essentiële stukken daarvan uiteindelijk opgevraagd en ontvangen van de heer Splinter (initiatiefnemer van Park '44).

- **Oriënterend onderzoek inkoopbeleid**

De accountant heeft onderzoek gedaan naar de rechtmatigheid van inkoop in het kader van zijn jaarrekeningcontrole 2005. In onze brief van 15 november schreven wij al dat wij onze werkzaamheden hierop zouden afstemmen, wanneer de raad tot deze opdracht aan de accountant zou besluiten op 21 december 2005. De accountant heeft zijn rapport van bevindingen bij de jaarrekeningcontrole uitgebracht op 14 juli 2006. Naar aanleiding daarvan was een verbeterproces aan de orde. Wij hebben besloten dit oriënterende onderzoek voorlopig niet op te pakken, omdat het nu geen toegevoegde waarde heeft.

- **Oriënterend onderzoek openbare ruimte**

Het verbetertraject van het college heeft er ondermeer toe geleid dat de aanpak van de uitvoering veel sterker planmatig wordt aangepakt. Gegeven onze overige werkzaamheden hebben wij na deze bevinding in de loop van 2006 weinig prioriteit gegeven aan dit oriënterende onderzoek.

Bijlage 2: Overzicht van overige uitgevoerde activiteiten in 2006

In deze bijlage hebben wij (in chronologische volgorde) aangegeven welke 'overige' activiteiten wij in 2006 hebben uitgevoerd¹. Wij hebben alleen die activiteiten beschreven, die tussentijdse verzoeken om onderzoek betreffen en die geleid hebben tot een advies aan de gemeenteraad. Een samenvattend overzicht is opgenomen in onderstaande tabel. Tevens gaan wij in op de activiteiten die gedurende het hele jaar aan de orde waren. Deze zijn na deze tabel op een rijtje gezet.

2006	
Overig uitgevoerde activiteiten	Maand waarin advies is uitgebracht / activiteit is afgerond
Verzoek van burger voor onderzoek: precariobelasting	Februari
Verzoek van burger voor onderzoek: vergoeding stembureauleden	Maart
Stukken voor 'nieuwe' gemeenteraad: <ul style="list-style-type: none"> • Jaarverslag 2005 • Notitie werkwijze Rekenkamer • A4 Rekenkamer • Lexicon van begroting en jaarstukken • PVA's nazorg uitgevoerde onderzoeken: <ul style="list-style-type: none"> • beheerskostenontwikkeling afd. SoZaWe • rechtmatigheid, case grondexploitaties • Tandem • Verbonden Partijen 	
Voorlichtingsavond BBI-cyclus en - producten aan (nieuwe) raadsleden door voorzitter Rekenkamer	
Verzoek van burger voor onderzoek: Melkertspartegood	September
Inbreng standpunten Rekenkamer nav initiatiefvoorstel bij rapport commissie Borging Budgetrecht	Oktober

Verder hebben wij in 2006 gedurende het hele jaar uitvoering gegeven aan de volgende activiteiten:

- Nazorg eerder uitgevoerde onderzoeken
- Volgen uitvoering 213a-onderzoeken
- Volgen verbetertrajecten college
- Actieve bijdrage aan NVR

¹ Wij hebben een toelichting op de uitgebrachte adviezen (naar aanleiding van onderzoek) en de nog niet afgeronde onderzoeken opgenomen in bijlage 1.

Bijlage 2: Overzicht van overige uitgevoerde activiteiten in 2006

Verzoek van burger voor onderzoek: precario-belasting (februari 2006)

Op 2 februari ontvingen wij het verzoek onderzoek te doen naar de heffing van precario-belasting. De indiener van het idee hebben wij uitgenodigd voor onze eerst volgende vergadering (16 februari). De indiener van het idee heeft in dat overleg een nadere toelichting gegeven op zijn idee: circa 10 jaar geleden is afgesproken dat het gebruik van gemeentegrond bij het renoveren van woningen van corporaties vrijgesteld is van precario-belasting. Sinds kort ontvangen aannemers in deze gevallen toch een aanslag voor precario. Zijn vraag was wanneer en waarom de eerdere afspraak is verlaten. De Rekenkamer heeft in de tussentijd tussen de ontvangst van het idee en de vergadering enig achtergrondmateriaal verzameld. Daaruit is onder meer naar voren gekomen dat bij de betreffende vrijstelling eind 2004 is geschrapt. In het raadsvoorstel werd dit als volgt beargumenteerd: 'Wij stellen voor, vanwege de sterk gewijzigde verhoudingen tussen gemeente en corporaties, deze vrijstelling te schrappen. Wij zien niet in waarom bijvoorbeeld een vereniging van eigenaren, projectontwikkelaar of pensioenfonds, die een woningcomplex bouwt of de kozijnen van zijn huurwoningen vervangt, en daarvoor steigers of bouwketen laat plaatsen op gemeentegrond, wel precario moet betalen, en woningcorporaties niet. Het schrappen van deze vrijstelling genereert naar verwachting een meeropbrengst van circa € 15.000'. De leden van de Rekenkamer hebben in het gesprek aangegeven dat in de eerstvolgende raadsvergadering de belastingverordeningen op de agenda staan en dat zij in hun fracties aandacht zullen vragen voor de onderhavige gevallen. Uiteindelijk heeft de raad op 22/23 februari besloten om het college te vragen eind 2006 een evaluatie uit te voeren naar de heffing van precario voor niet -commerciële activiteiten. Deze evaluatie is, voor zover ons bekend, tot op heden niet aan de gemeenteraad aangeboden.

Verzoek van burger voor onderzoek: vergoeding stembureauleden (maart 2006)

Op 11 maart ontvingen wij het verzoek onderzoek te doen naar de vergoeding van stembureauleden. Wij hebben dit verzoek op 14 maart doorgestuurd aan de gemeenteraad, omdat wij van mening zijn dat de gemeenteraad het aangewezen orgaan is hierover te besluiten. In zijn eerstvolgende vergadering heeft de gemeenteraad de brief, inclusief het inmiddels door het college opgestelde (en verzonden) antwoord, voor kennisgeving aangenomen.

Stukken aan 'nieuwe' gemeenteraad (24 maart 2006)

De Rekenkamer heeft ervoor gekozen om de gemeenteraad in zijn nieuwe samenstelling na de gemeenteraadsverkiezingen een aantal stukken te doen toekomen. De stukken betreffen zowel (verwijzingen naar) adviezen aan de raad, als 'overdrachts-informatie'. Het ging om:

- **Jaarverslag 2005**

In het jaarverslag 2005 hebben wij verslag gedaan van de uitvoering van werkzaamheden in 2005 en hoe deze zich verhouden tot de plannen voor 2005. Vanuit een beschouwing over het geheel, hebben wij de gemeenteraad tevens gevraagd op een aantal punten met ons het gesprek aan te gaan. Het ging om:

1. de wijze waarop we in de toekomst invulling gaan geven aan de communicatie tussen raad(scommissies) en Rekenkamer;

2. de behoefte van de raad aan de voortzetting van het jaarlijks onderzoek naar de jaarstukken door de Rekenkamer;
3. de invulling van nazorg en de verantwoordelijkheid van de verschillende betrokkenen (raad, college, Rekenkamer) daarbij.

De gemeenteraad heeft het jaarverslag voor kennisgeving aangenomen. Wij hebben deze vragen nogmaals onder de aandacht van de raad gebracht in onze brief van 15 mei 2006. Wij schreven in deze brief naar aanleiding van het rapport van de commissie Borging Budgetrecht onder meer: 'Omdat in dit rapport ook wordt ingegaan op zaken die de werkzaamheden van de Rekenkamer raken, worden wij graag in de gelegenheid gesteld ons standpunt over één en ander voor het voetlicht te brengen. Daarbij willen wij (aanvullend) ook graag de vragen betrekken zoals wij die in ons jaarverslag aan de Raad hebben gesteld, (...)'.
(...)'.

- **Notitie werkwijze Rekenkamer**

In de Verordening Rekenkamer heeft de raad voorgeschreven dat de Rekenkamer (artikel 4, lid 3) haar werkwijze regelt op basis van normen van zorgvuldigheid, objectiviteit en onafhankelijkheid. Wij hebben dat gedaan in onze Notitie Werkwijze. Deze is voor het eerst uitgebracht in november 2005. Ter informatie is deze verstuurd aan alle raadsleden die vanaf 16 maart 2006 zitting hebben genomen in de gemeenteraad. De notitie werkwijze wordt (indien nodig) elk jaar geactualiseerd.

- **A4 Rekenkamer**

Op één A4 heeft de Rekenkamer haar functie en werkwijze beknopt toegelicht.

- **Lexicon van begroting en jaarstukken**

In het Lexicon van begroting en jaarstukken hebben wij de belangrijkste termen rond de begroting en jaarstukken toegelicht (ruim 120). Van alle begrippen hebben wij steeds de feitelijke betekenis toegelicht. Wij hebben ons hierbij gebaseerd op wetgeving, maar ook op de uitleg van de commissie BBV¹ en onze eigen kennis en ervaring. Van de meeste begrippen hebben wij tevens achtergrondinformatie en concrete voorbeelden ter illustratie opgenomen. In voorkomende gevallen hebben wij ook informatie gegeven over recente en/of actuele (Nijmeegse) ontwikkelingen die in onze ogen voor de gemeenteraad van belang zijn. Tevens hebben wij verwijzingen naar verordeningen, besluitvorming door de gemeenteraad en/of onderzoeken van de Rekenkamer over het betreffende onderwerp opgenomen.

Wij hebben de toelichtingen steeds zo volledig, maar ook zo beknopt mogelijk te houden. Er zijn begrippen waarover nog veel meer te vertellen is. Voor die begrippen hebben wij een verwijzing opgenomen naar de website(s) waarop die extra informatie te vinden is.

Met het Lexicon hebben wij op een andere manier dan door het doen van onderzoek, de gemeenteraad willen ondersteunen bij de invulling van zijn kaderstellende en controlerende taak in het kader van zijn budgetrecht. In zijn meest simpele betekenis houdt dit recht in dat de raad over het geld gaat en dat het college tot taak heeft de begroting uit te voeren en daarover aan de raad verantwoording af te leggen. In de praktijk is het budgetrecht met talrijke wettelijke regels omgeven. Deze zijn zeker voor niet-deskundigen soms moeilijk te doorgronden. Met het Lexicon hebben wij geprobeerd de taal rond deze regels uit te leggen, met als doel dat de achtergrond en de betekenis ervan ook voor raadsleden begrijpelijk gaat worden.

Uit de vele positieve reacties die wij hebben ontvangen, concluderen wij dat het Lexicon voorziet in een behoefte. Behalve uit de gemeenteraad van Nijmegen, hebben wij ook enthousiaste reacties ontvangen van raadsleden uit andere gemeenten, van griffiers en van medewerkers van afdelingen financiën. Diverse gemeenten hebben het lexicon van ons overgenomen. Het gaat daarbij tenminste om de gemeenten Boarnsterhim, Ede, Delft, Dongen, Schiedam en Sint Michielsgestel, Winterswijk. Met hen hebben wij steeds afgesproken dat zij ons lexicon (met bronvermelding) kunnen gebruiken voor het maken van een

lokale versie en dat zij de uitwerking van woorden die door hen worden toegevoegd aan ons beschikbaar stellen.

Behalve op papier hebben wij het Lexicon ook opgenomen op de website¹. Met het oog op het gebruiksgemak zijn in de toelichtingen per begrip steeds directe links opgenomen naar:

- begrippen die in de toelichting worden gebruikt en elders in het lexicon worden uitgelegd;
  - Rekenkameronderzoeken waarnaar wordt verwezen;
  - websites waarop meer informatie is opgenomen.
- **Plannen van Aanpak nazorg uitgevoerde onderzoeken:**
    - **beheerskostenontwikkeling afd. SoZaWe**
    - **rechtmatigheid, case grondexploitaties**
    - **Tandem**
    - **Verbonden Partijen**

Na afronding van een onderzoek en behandeling hiervan in de gemeenteraad stellen wij een 'Plan van Aanpak' voor de uitvoering van de nazorg op. Na vaststelling volgt verzending aan de gemeenteraad. Het Plan van Aanpak wordt afgestemd op de conclusies en aanbevelingen uit het onderzoeksrapport, de toezeggingen van het college en de besluiten van de gemeenteraad naar aanleiding van het Rekenkamerrapport. Jaarlijks wordt het aangevuld met de bevindingen uit de nazorg uit het voorgaande jaar. Wij baseren ons bij de uitvoering van de nazorg zoveel mogelijk op de monitoring van de voortgang door de organisatie.

In het kader van de nazorg volgen wij het verloop van het verbeterproces tot en met drie jaar na het nemen van een raadsbesluit naar aanleiding van een onderzoeksrapport.

Wij hebben de geactualiseerde Plannen van Aanpak voor de 'lopende' nazorg ter informatie aan de leden van de gemeenteraad in zijn nieuwe samenstelling gestuurd. Op deze manier hebben wij de nieuwe raadsleden tevens willen informeren over tot nu toe uitgevoerde onderzoeken en het verloop van het verbetertraject tot nu toe.

Voorlichtingsavond BBI-cyclus en -producten (29 maart 2006)

Op 29 maart 2006 heeft onze voorzitter voor (nieuwe) raadsleden een toelichting gegeven op de BBI-cyclus en -producten. Hierbij is onder meer gebruik gemaakt van het Lexicon dat wij toen net aan de raadsleden hadden aangeboden.

Verzoek van burger voor onderzoek: Melkertspartegoed (september 2006)

Naar aanleiding van het oriënterende onderzoek dat de Rekenkamer hier eerder naar heeft gedaan, heeft de indiener van dat idee zich opnieuw tot de Rekenkamer gewend. De indiener van het idee is uitgenodigd in de vergadering van september 2006 om zijn idee toe te lichten. Aanleiding voor de indiener van het idee is dat de vraag die eerder bij de Rekenkamer is neergelegd in zijn ogen nog niet beantwoord is. De indiener van het idee blijft erbij dat er uitgaven uit het Melkertspartegoed gedaan, waar het Melkertspartegoed niet voor bedoeld was. Verder heeft hij het belang van het onderwerp groot genoemd; ook al bestaat de regeling niet meer. De onderzoeksbevindingen zouden tot een leereffect kunnen leiden voor regelingen en budgetten die in de plaats zijn gekomen van de Melkertbanen en het Melkertspartegoed.

---

¹ www.nijmegen.nl/rekenkamer

De Rekenkamer heeft aangegeven dat zij tot nu toe met het idee heeft gedaan wat in haar vermogen lag. Nieuw onderzoek kan niets toevoegen aan de bevindingen die reeds zijn op tafel liggen en die de Rekenkamer ook heeft gecommuniceerd naar de raad. Aangegeven is dat de vraag die de indiener van het idee voor onderzoek heeft er nu één is voor de politiek.

De indiener van het idee heeft tot slot van het overleg aangegeven dat hij zijn verhaal op papier zet en aan de secretaris zal sturen, met het verzoek het door te sturen aan de leden van de Rekenkamer die bij de vergadering waarin het idee is besproken niet aanwezig waren. Toegezegd is dat de secretaris hier zorg voor zal dragen. Tot op heden is deze uitwerking niet ontvangen.

Inbreng standpunten Rekenkamer naar aanleiding van initiatiefvoorstel bij rapport commissie Borging Budgetrecht (brief, 4 oktober 2006)

Op 15 maart heeft de commissie Borging Budgetrecht advies uitgebracht aan de gemeenteraad. Naar aanleiding van dit advies is op 20 september conform voorstel onder meer besloten (beslispunt 3): 'de griffier de opdracht te geven een discussienotitie op te stellen, waarin verschillende varianten van een auditcommissie uitgewerkt worden en waarin ook het takenpakket en de samenstelling van de Rekenkamer aan de orde komt. Na de discussie met de raad hierover een raadsvoorstel wordt opgesteld'. Omdat de gemeenteraad op een eerder verzoek van onze kant (brief dd 15 mei 2006) om onze standpunten ten aanzien van de zaken die de Rekenkamer raken niet heeft gereageerd, hebben wij onze standpunten op papier gezet en de raad gevraagd deze te betrekken bij die discussienotitie. De raad heeft op 19 oktober geantwoord '(...) dat op dit moment voorbereidende werkzaamheden worden verricht om een aantal acties (...) uit te werken. Zodra uw kennis en deskundigheid daarbij nodig is zullen wij niet schromen deze in te schakelen'. Tot op heden is geen verzoek gedaan onze inbreng te leveren.

Nazorg eerder uitgevoerde onderzoeken

De invulling van de nazorg-onderzoeken kostte ons tot nu toe veel meer tijd dan in onze ogen noodzakelijk zou zijn. In ons jaarverslag 2005 hebben wij hier uitgebreid bij stil gestaan. Tot het najaar van 2006 is aan de situatie die wij destijds schetsten niets veranderd. Vanaf die tijd is de afdeling Stadscontrol gestart met het inventariseren van de stand van zaken van de uitvoering van de afgesproken verbetertrajecten naar aanleiding van alle relevante Rekenkamerrapporten. Wij vinden dat een goede ontwikkeling. Wij hebben daarop besloten ons bij het (verder) vormen van een beeld van de stand van zaken bij de eerder uitgevoerde onderzoeken te baseren op de informatie van de afdeling Stadscontrol. Ons is aangegeven dat het volledige overzicht van de afdeling Stadscontrol separaat aan de gemeenteraad zal worden aangeboden. Wij volstaan hier met een samenvatting per onderzoek:

- Onderzoek beheerskostenontwikkeling afdeling SoZaWe: de raadsbesluiten zoals ze na het uitkomen van het Rekenkamerrapport zijn genomen zijn niet meer actueel. In het kader van de uitvoering van de Wwb zijn inmiddels nieuwe afspraken gemaakt tussen raad en college.
- Onderzoek rechtmatigheid, case grondexploitaties: Aangegeven is dat in 2006 is gewerkt aan de toegezegde stukken in de Kadernota Grondbeleid en dat de meeste stukken begin 2007 aan de raad zullen worden aangeboden. Dit is fors later dan eerder aangegeven.
- Onderzoek Tandem: aangegeven is dat, veelal mondeling, invulling is of wordt gegeven aan de gemaakte afspraken. Er wordt naar gestreefd de verantwoordingsinformatie 2006 wel tijdig aan de raad aan te bieden.

- Onderzoek verbonden partijen: Er is nog geen invulling gegeven aan de nog openstaande raadsbesluiten (onder meer Plan van Aanpak verbetering dossiervorming, kadernota verbonden partijen, centrale lokatie voor informatie (statuten, begrotingen, jaarstukken, ...) verbonden partijen). Bij de afdeling Stadscontrol is geen overzicht beschikbaar van de verbonden partijen die in 2006 hun begroting en jaarstukken (tijdig) hebben aangeleverd.

Wij rapporteren hier niet over de voortgang van de raadsbesluiten omtrent de verbetering van de begroting en de jaarstukken. Dat hebben we gedaan (en blijven we doen) naar aanleiding van onze jaarlijkse onderzoeken naar (onderdelen) van de begroting en de jaarstukken.

In 2006 liep de periode van drie jaar waarin wij invulling geven aan de nazorg van uitgevoerde onderzoeken af voor de onderzoeken beheerskostenontwikkeling afdeling SoZaWe, onderzoek rechtmatigheid, case grondexploitaties en Tandem. Wij hebben er voor gekozen om voor deze onderzoeken geen groot nazorg onderzoek te doen, omdat 'wij denken dat een rekenkameronderzoek geen toegevoegde waarde heeft ten opzichte van de informatie die wij reeds aan de raad hebben verstrekt in het kader van de reguliere nazorg in de afgelopen drie jaar (brieven aan de raad, jaarverslagen)' (Onderzoeksplan Rekenkamer 2007)'.

Volgen van uitvoering van 213a-onderzoeken

Wij hebben de uitvoering van de 2131a-onderzoeken 2006 gevolgd. Wij hebben geconstateerd dat de uitvoering sterk is achtergebleven bij de planning. Eind 2006 is nog van geen van de voorgenomen onderzoeken voor 2006 een eindrapport aan de raad (en de Rekenkamer) aangeboden. In ons eindadvies 'actie schone begroting' aan de gemeenteraad (brief 1 februari 2006), hebben wij onder meer aandacht gevraagd voor de uitvoering van 213a-onderzoeken. Een aantal bevindingen uit februari 2006 is nog steeds actueel. Dat is de reden waarom wij deze hier opnieuw naar voren brengen:

- Rapporten naar aanleiding van doelmatigheids en doeltreffendheidsonderzoek bevatten voor de Raad belangrijke informatie voor het invullen van zijn kaderstellende en controlerende taak. De regels op dit punt zijn in onze ogen duidelijk en toereikend. Tot nu toe schort het aan de uitvoering hiervan;
- In het Onderzoeksplan 213a voor 2006 is aangegeven dat de nota van bevindingen van het onderzoek vertrouwelijk is en niet gepubliceerd wordt. Over de rapportages met conclusies en aanbevelingen wordt gezegd dat deze in beginsel openbaar zijn. Wij vinden dit een te enge benadering. De Gemeentewet artikel 213a, lid 2 luidt namelijk: Het College brengt schriftelijk verslag uit aan de Raad van de resultaten van de onderzoeken. En de verordening 213a, artikel 5, lid 1, stelt: De uitkomsten van ieder onderzoek worden vastgelegd in een rapportage aan de Raad;
- Verordening 213a is nog niet in overeenstemming gebracht met het raadsbesluit van 14 juli 2004 om jaarlijks een of twee doelmatigheidsonderzoeken naar planexploitaties te verrichten en dit op te nemen in de verordening 213a.

Volgen verbetertrajecten college

Wij hebben in 2006, conform plan, de volgende verbetertrajecten van het college gevolgd.

Wij hebben dit gedaan door onze secretaris één of enkele gesprekken met betrokken ambtenaren te laten voeren, door het doornemen van de besluitenlijsten van het Directieteam en het college en het bestuderen van

eventueel aanvullende stukken (ons toegestuurd naar aanleiding van gevoerde gesprekken, beschikbaar via intraweb, en dergelijke).

Voor de verschillende verbetertrajecten hebben wij geconstateerd:

- **Personeelsbeleid**

In de loop van 2006 is (voor het eerst sinds ruim tien jaar) gestart met het opstellen van een strategisch personeelsbeleidsplan. Tot dan toe werd, net als in voorgaande jaren, met name gestuurd op de verbetering van diverse onderdelen van het personeelsbeleid. De aanpak van dit traject kende in onze ogen een sterk ad-hoc karakter. Vanaf het moment dat gestart is met het opstellen van personeelsbeleidsplan (in overleg met medewerkers), hebben wij (mede gegeven onze overige werkzaamheden) weinig prioriteit gegeven aan dit oriënterende onderzoek.

- **Postafhandeling**

De cijfers over de postafhandeling laten een opgaande lijn zien. De doelstelling van afhandeling van 98% binnen 8 weken wordt echter nog niet gerealiseerd. Eind 2006 werd gemeentebreed 87% van de brieven binnen 8 weken afgehandeld. De cijfers over de afhandeling van brieven zijn steeds beschikbaar via intranet. Daar kan ook worden nagegaan welke brieven nog open staan. Op de archivering van brieven is ook in 2006 nog niet gestuurd. In diverse onderzoeken (N.E.C. , Park '44) zijn wij ertegen aangelopen dat brieven en antwoorden daarop moeilijk te achterhalen zijn.

Actieve bijdrage aan NVRR

Wij hebben een actieve bijdrage geleverd aan de Nederlands Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies. Doel van de vereniging is een platform te vormen van en voor (lokale) rekenkamers. De vereniging is gericht op het bevorderen van het goed functioneren van (lokale) rekenkamers. Binnen de vereniging is een aantal 'kringen' gevormd. Onze voorzitter was in 2006 actief in de Kring rechtmatigheid; onze secretaris in de Kring van secretarissen. Verder trekt onze secretaris de Kring Onderzoek.

Jaarlijks reikt de NVRR een prijs uit voor het beste rekenkameronderzoek (de Goudvink). Onze secretaris heeft geparticipeerd in het expertpanel dat voorbereidend werk heeft gedaan voor de jury van de Goudvink.